

שבעת ימים פרק ראשון יומא

ז.

עין משפט נר מצוה

יג א מיי פ"א מלכות
פסול המוקדשים הל'
לד ופ"ד מלכות ציאל
מקדש ה' יז:

מוסף רש"י

ומביאין אחרת תחתיה.
וקולין ועומין אותה
ביום, שלא יאמרו מותר
להקריב ממה טמאה
ואפילו ידיו (מחנות עב).
דם שנטמא ודוקק
בשוגג. קטור אין
קנינת מקבלי טמאה
(מחנות כה). הורצה.
קרבן לבעלים דמלאה אין
בפסחים טז: ומותר צד
בזבחה (עין טז). במזיד
לא הורצה. להיות צד
קרבן נאכל, דקטא הוא,
אבל בעלים תכפירו,
למאמרן בצינות בהשגה
רבה (ז). דכיון
לדמוריאטא מרזי נמי
אמר לא מרזי רבנן לממר
ליה ול ארמי חולין לעורה
(פסחים טז: ובעירי זבחים
הח). על הרוב ועל
הבשר ועל החלב
שנטמא. בין שנטמא הדם
בין שנטמא הבשר בין
שנטמא החלב, אפי' מרצה,
ולא יאכל צד טמא נאכל,
דאין אין מטערי ויהיה לא
מטערי ויבשר אפי' יגע
כל טמא לא יאכל, אלא
ל"י יאסע איתרין דלמור
(פסחים טז: אפי' צד צד
אין טמא וקטור הלא הני
מילי כדא צד צד מוח
למחיתו, שאין אין מוח
על היסוד או שצד הבשר,
אבל שנטמא צד קודם
וריקת דם האין מרצה עליו
להסיר דם מריקה (טז)
(טז). בין בשוגג בין
במזיד בין באונס בין
ברצון, מיד ורזון אפי'
הוא, אבל גבי שוגג שייך
מיד וגבי אונס שייך רזון,
ושוגג ואונס מרי מילי
ניטה (טז). באונס, שנטמא
על כדא, אבל מיד ורזון
חל מילתא היא, אלא
אידי דמי אונס מי רזון
(מחנות כה). ונשא
אחרן. אפי' מבי זבחים
(כב). את עון הקדשים.
פסול הקרבן יבשר ורצה
ואפי' מכפר על האולתין
אותו טמא דעון הקדשים
מבי ולא עון הכהנים
(פסחים טז:). ובי איה
עון הוא נושא. איה
פסול הוא משכיר (פסחים
טז:). ואין לעשר שפכר על
עון הכהן שהקריב טמא
שהיה עון הקדשים ואמר
ולא עון הקדשים, איה
איה מרצה אלא להסיר
הקרבן (שמות כח לח). אם
עון פיגול. והיא משעבת
חוק למקומו שנקרעת
פגול, למקומו שנקדשים
תהו וחס האכל יאכל ביום
השלישי פגול הוא לא ירצה,
ומקומו לא בצינות פ"ב
(כה). אם איה עין לחון
למען מתי עין לחון
למקומו, הרי כבר נאמר
לא ירצה. בקדושים מתי
גורת. משעבת עמר,
ושחתו על מנת להסיר
לחלו חוק לחון, הרי
כבר נאמר לא יחשב.
ואם האכל יאכל מצטר זכ
למתי ביום השלישי וגו',
בפשת ז' את ומתי

פריים פר דע"ז. פי' דעולה הוא וטעון מנחת נכסים דלע"ג
לצבור הוא מהדרין והא דלמור אומר לו הוי פקח ושתוק
ומציא אותה בטומאה לאו משום דטומאה דחיה בצבור דהא לא
דחי שבת כיון דלא קביעה ליה זמן וטומאה נמי לא דחי כדלמור
לקמן פרק הולילו לו (דף ג.)

כל שאין זמנו קבוע אינו דוחה לא
את השבת ולא את הטומאה אע"פ
שהוא קרבן צבור והא דמציאה
בטומאה היינו משו' דלרזוי אין דווקא
טומאת קרבן דמלצה אין אבל טומאת
הגוף דכהנים לא אידחו לגבייהו כלל
לגמרי חשיב קרבן יחיד:

בין דיחיד הוא מהדרין. הכא
ודאי משום קרבן צבור לדמות
שבת ולדמות הטומאה אפילו טומאה
דגברי מיהו לא הותרה צו טומאה
אלא דחיה היא כיון דיחיד קא מייתי
ליה ומינה לי והא כולוהו מקראי
נפקי פרק כ"ד לולין (פסחים דף עג.)
וידבר משה את מועדי ה' הכתוב
קצב מעשה אהרן לכולן מאי שנא דיש
מן עבודתה צדן טומאה ויש מהם
דחיה וי"ל למאן דלמור טומאה הישר
היא ככולוהו הותר טומאה מדאוריית'
אלא מדרבנן גזרו אההוא דהוי קרבן
יחיד דליהדי אטורין ולמי"ד טומאה
דחיה היא כצירא ליה דככולוהו
דחיה היא מדאורייתא:

דם שנטמא ודוקק במזיד לא הורצה.
תימה לי מאי פריך הא לא
הורצה דקדמיה היינו להסיר צד
בזבחה ובהא מודו כולי עלמא
ללאכילה לא חמרין היתר היא בצבור
ועוד לכאורה משמע דלא פריך אלא
למי"ד היתר היא בצבור ואמאי אפי'
למאן דלמור דחיה ליפרוך כמו למאן
דלמור היתר היא דע"כ לא פליגי
אלא אהדורי אטורין קודם הקרבת
הקרבן אבל אם כבר קרב הקרבן
בהא לא פליגי וי"ל דפריך שפיר

למאן דלמור היתר היא דנהי לאכילה לית ליה היתר היא ה"מ היא
דאיטמו שירים גופייהו אבל הכא דצד לא איטמו הוה ליה למישרי
אפי' בזבחה כיון דמיקל כולי האי דאית ליה טומאה דגברי ועולין
היתר היא אבל למאן דלמור טומאה דחיה נישא דכיון דמחמיר
כולי האי בטומאת עולין ודגבול קודם הקרבה סברה הוא שיש
להחמיר בצבור אע"פ שהוא טהור ואפי' לאחר הקרבה:

שנטמא בין במזיד בין ברה"ב. הא דלעיל קאמר במזיד
לא הורצה והכא קאמר דמלצה אף על המזיד בפרק
הקומץ רבה (מנחות דף קה:) מנקה לא ה"ש ואיכא למאן דמשני
טומאתו בשוגג אין במזיד לא זריקתו בין בשוגג בין במזיד ואיכא
למאן דלמור איפכא ותימה דצ"ב האשה רבה (בבב"ב דף קה.) מנקה
מהיהא דדם שנטמא וזרקו במזיד לא הורצה למי"ד אין צ"ד מתנין
לעקור דבר מן התורה והא הכא דמדאורייתא ארזוי מרצה כדמניא
הקומץ רבה (מנחות דף קה:) מנקה לא ה"ש ואיכא למאן דמשני
טומאתו בשוגג אין במזיד לא זריקתו בין בשוגג בין במזיד ואיכא
למאן דלמור איפכא ותימה דצ"ב האשה רבה (בבב"ב דף קה.) מנקה
מהיהא דדם שנטמא וזרקו במזיד לא הורצה למי"ד אין צ"ד מתנין
לעקור דבר מן התורה והא הכא דמדאורייתא ארזוי מרצה כדמניא
הקומץ רבה (מנחות דף קה:) מנקה לא ה"ש ואיכא למאן דמשני
טומאתו בשוגג אין במזיד לא זריקתו בין בשוגג בין במזיד ואיכא
למאן דלמור איפכא ותימה דצ"ב האשה רבה (בבב"ב דף קה.) מנקה
מהיהא דדם שנטמא וזרקו במזיד לא הורצה למי"ד אין צ"ד מתנין
לעקור דבר מן התורה והא הכא דמדאורייתא ארזוי מרצה כדמניא

דכל טומאה מה צבור שרייה רחמנא. דכתיב (במדבר טז) איש כי יהיה
טמא לנפש יעשה פסח שני איש נדחה לפסח שני ואין צבור נדחין אבל
צבין ומורעין נדות ויולדות שטומאתו יוכלו עליו מגופו לא הותרה
וצועל נדה כנדה: **מודינא** היכא דאיכא שיריים לאכילה. דלע"ג דקרנן
צבור קרב בטומאה לולין נאכל

בטומאה כדלמרי' צבילד לולין (פסחים
דף עז:) ובמנחה הנקמטת מודינא
דמהדרין לעשות צטהרה שהיו
שיריים נאכלין: **ואם** אין (א) אלא היא.
שלא מלא מומין לך: מאי לאו פריס
ואילין (ב) דהג. שהן קרבן צבור וחמנו
קבוע ומנחת נכסים דוחה טומאה
וקמני אומר ומציאין אחרת תחתיה
אלמלא דחיה היא בצבור: **פר**
דע"ז. לצבור (ג) עולה היא וטעונה
נכסים בשלח לך: **אינו** של אהרן.
דיום הכפורים: **בכש** הצא עם
הטומא. כדכתיב (ויקרא כג) ועשיתם
ביום הסיפס את העומר (ד). והיא
מנחת כבשים דקמני לאו במנחת
נכסים אומר דכליל היא אלא במנחת
העומר עצמו בהא עמו היא נקמטת
ושייה נאכלין: **במזיד** לא הורצה.
ואע"פ שהצין מרצה קנסוהו רבנן
שלא יהא צד נאכל אבל בעלים
מיהו נתכפרו דלא נימו חולין לעורה
הא מדאורייתא חזי ומיהו שמשעין
מינה דלאו היתר היא: **על** מה האין
מרצה. דכתיב ונשא אהרן את עון
הקדשים שירזו לבעלים: **רזון** עון
הוא בכלל מזיד אלא גבי אונס שייך
למימני רזון: **בין** בצבור. ומדעתי
אין לרזוי שמע מינה לאו היתר הוא
ומה בין יחיד לצבור שהיחיד אין
טומאת הגוף נדחה אלאו שאין הצין
מרצה על טומאת הגוף ושל צבור
נדחית טומאת הגוף אלאו ולא על ידי
צין. מיהו שמשעין צבנא מדעתי טומאת
בשר עולין (ט) בצבור אין (מרצה)
לרזוי שמע מינה טומאת הגוף

שנדחית אלאו כדחית נדחית וכל כמה דלמינן לאהדורי אטורה מהדרין:
כי קמני האין מרצה אדיחיד קמני. וצבור האכשירה קמני שאף
של צבור כשר ולא על ידי צין אלא היתר הוא אלאו: **ואי** בעים אימא
אצבור. נמי קאי ובהן קרבנות דלא קבע להו זמן שלא נדחית
טומאה אלאו קאמר דאין מרצה עליהן: **ה"ג** אם עון פיגול הרי
כבר נאמר לא ירצה ואם עון נוסף הרי כבר נאמר לא ירצה. והכי
פירושו איה עון ירצה עקרבן שיהא האין מרצה עליו שיהא והכי
אם עון משעבת חוץ למקומו הקרויה פיגול כדלמרינן בזבחים
(דף כח). שלישי זה חוץ למקומו הרי כבר נאמר בקדושים תהיו
פיגול הוא לא ירצה ואוקימנא בחוץ למקומו במסכת זבחים ואם
עון משעבת נותר שחשב בשחיתה על מנת לאכול חוץ לזמנו הרי
כבר נאמר המקריב אותו לא יחשב ואוקימנן במשעבת חוץ לזמנו:
הא

על מה האין מרצה על הדם וכו' שניטמא בין במזיד בין ברה"ב (מנחות דף קה:) הן תרי ברייתות חדא בטומאה וחדא בזריקה וא"כ איכא למימר דהיהא דדם שנטמא במזיד לא הורצה מדאורייתא נמי
קאמר וי"ל דאיו סברה לחלק דלאורייתא בין שוגג למזיד לא בזריקה ולא בטומאה דודאי בטומאה דודאי שנטמא איהרי מדרבנן וי"ל אם אימא דמדרבנן
דמפליגין בין שוגג למזיד למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה למר בטומאה לפי שגדא לא יותר להחמיר בטומאה במזיד
משום דאתחלתא דפסולא היא ועוד דלא נמכוין לעשות מצוה אלא בזריקה בטומאה לא קנסוהו כיון דלאו תחילת פסולא הוא ועוד
בנצוה קא עסיק ולמר מסתבר ליה להחמיר יותר בזריקה משום דצד בזריקה הוא להקריב לגבוה דבר שאינו טהור ואי"כ
בפרק הקומץ רבה לישני דהיהא דעל מה האין מרצה איהרי מדאורייתא והיהא דדם שנטמא איהרי מדרבנן וי"ל אם אימא דמדרבנן
אין חילוק בין טומאתו לזריקתו דאידי ואידי הוה אמרינן דלא הורצה במזיד וא"כ הוהא דעל מה האין מרצה בין בשוגג בין במזיד
מדאורייתא דווקא איהרי לא הוה ליה למימני סתמא הכי כיון דזומן ששניטמא ברה"ב לא הוה מרצה במזיד כן פרי"ז בפרק האשה רבה
(בבב"ב דף קה.) ד"ה ואל: **ע"ל** הרם וע"ל הברש. בפסחים פ"ק (דף קה טז:) פי' רש"י דלמיה כרזי הישע איהרי אפי' צד אין דם מיהו
ארזוי דלמיה אפי' כרזי דלמור יש דם אע"פ שאין צדו והא דע"ל הברש פ"ק (דף קה טז:) פי' רש"י דלמיה כרזי הישע איהרי אפי' צד אין דם מיהו
בפיגול ולאפיקינהו מידי מעילה: **אם** עון פיגול הרי כבר נאמר לא יחשב. כך היא הגירסא בכל הספרים אלא שרש"י הגיה איפכא על
פי הת"כ ובחנם הגיה דהא מסקינן בפרק שני דזבחים (דף כח:) דמדאורייתא מקראי אריכא נפקי ורישיה דקרא דאם האכל יאכל ביום השלישי

(א) מנחת עב, (ב) כ"ה אס
ע"ס אחרת חזי לו ביאה
[אמנם בחוץ] דמנחת פ"ג
אימא כמו שהיא בפסח,
(ג) [תוספת] מנחת פ"ג
ה"ח] (ד) פסחים ט"ג
יבמות ז' גיטין נד' זבחים
מה. מנחות כ"ה, (ה) פסחים
פ: [מנחות כ"ה:] (ו) זבחים
כג. [פסחים טז:] מנחת
כה. [במדבר טז:]

תורה אור השלם

1. ויהי על מצח אהרן
וְנָשָׂא אֶהָרֶן אֶת עֹן
הַקֹּדְשִׁים אֲשֶׁר יִקְרִישׁוּ
בְּי יִשְׂרָאֵל לְכָל מִתְּחַן
קִרְשֵׁיהֶם וְיִהְיֶה עַל מִצְחוֹ
הַמִּדְּי לְרִצּוֹן לְהֵם לְפָנֵי
יְיָ.
שמות כח לח
2. ואם האכל יאכל
ביום השלישי פגול היא
לא ירצה: ויקרא טו
3. ואם האכל יאכל
בבשר ובח שלמיו ויהיה
השלישי לא ירצה
המקריב אותו לא יחשב
לו פגול ויהיה ודקנש
האבלת מפגנו ויהיה
תשא: ויקרא יז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וחס כ"ו אין
שם אלא: (ב) שם ד"ה
מאי וכו' ואילין וכבשים
דכ: (ג) שם ד"ה פרי
וכי דעולה היא: (ד) שם
ד"ה בכנס כ"ו את העומר
בכש וגו' והוא מנחת:
(ה) שם ד"ה בין צבור
וכי טומאת בשר ועולין.
י"ב פי' בין אפיקלת עון
בשר בין זמורים העולין
ומקטוין על האשים אין
מרצה על טומאת עין פי'
כ"ד לולין דף ע"ז ע"ב:

גליון הש"ס

גמ' מודינא הויא דאיכא
שיריים. עין מנחות טו
ע"א תוס' ד"ה ר"י:

תוס' ישנים

[היה מקריב מנחת
העומר ב']. ברייתא היא
במסכתא דמנחות [ע"ג]
מתי צבול דבסותן מנחת
נכשים. ושמה תלמוד שלט
כורז דלא מימני כהדי
הדי. והכא גבי שני הלחם
ולחם הפנים ומנחת הכהנים
וסכן משיח ויבירי לצוה לא
מתי העם וביבאין אחרת
תחתיה. אלא הוי פקח
ושתוק. והעטם כדמני
שליפת הלחם והגן לא מתי
שבת ע"י"ט כמו אלו, ואפי'
ישתוק. פר דע"ז. ואע"ג
דלמרינן בפרק הולילו לו
[ג] אל דלחית עולין ואלא
תלויה בנקיבות זמן עולין
בציבור ויחיד, מ"מ כשאין
אחרת אלא היא חומריה לו
מתי פיקח ושתוק מתי
שהצין מרצה. ובאילו של
הצין דבסותן אפי' קדושת
על זמן, מ"מ איהדיה
מהדרין אטורה דשל יחיד
הוא. [ח"ש ע"ל מה הצין
ברצה. בפסחים כ"ג כ"ד
לולין [ג]. ובמנחות פ' שני
[כה]. [ג] רמי ביה נקיבות
היהדי ומשני להו. ופליגי

ואמרינן בזבחים ובמ"כ במשנת לחול שלא בזמנו ביום השלישי הכתוב מדבר, ומכיון לא יחשב
(פסחים ט"ז: ו"ש ובזבחים כג: בראייה לדחות גירסת אחרת).
[אם עון פיגול הרי כבר נאמר לא ירצה ואם עון נוסף הרי כבר נאמר לא ירצה. והכי
פירושו איה עון ירצה עקרבן שיהא האין מרצה עליו שיהא והכי אם עון משעבת חוץ למקומו הקרויה פיגול כדלמרינן בזבחים
דף כח). שלישי זה חוץ למקומו הרי כבר נאמר בקדושים תהיו פיגול הוא לא ירצה ואוקימנא בחוץ למקומו במסכת זבחים ואם
עון משעבת נותר שחשב בשחיתה על מנת לאכול חוץ לזמנו הרי כבר נאמר המקריב אותו לא יחשב ואוקימנן במשעבת חוץ לזמנו:
הא
על מה האין מרצה על הדם וכו' שניטמא בין במזיד בין ברה"ב (מנחות דף קה:) הן תרי ברייתות חדא בטומאה וחדא בזריקה וא"כ איכא למימר דהיהא דדם שנטמא במזיד לא הורצה מדאורייתא נמי
קאמר וי"ל דאיו סברה לחלק דלאורייתא בין שוגג למזיד לא בזריקה ולא בטומאה דודאי בטומאה דודאי שנטמא איהרי מדרבנן וי"ל אם אימא דמדרבנן
דמפליגין בין שוגג למזיד למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה למר בטומאה לפי שגדא לא יותר להחמיר בטומאה במזיד
משום דאתחלתא דפסולא היא ועוד דלא נמכוין לעשות מצוה אלא בזריקה בטומאה לא קנסוהו כיון דלאו תחילת פסולא הוא ועוד
בנצוה קא עסיק ולמר מסתבר ליה להחמיר יותר בזריקה משום דצד בזריקה הוא להקריב לגבוה דבר שאינו טהור ואי"כ
בפרק הקומץ רבה לישני דהיהא דעל מה האין מרצה איהרי מדאורייתא והיהא דדם שנטמא איהרי מדרבנן וי"ל אם אימא דמדרבנן
אין חילוק בין טומאתו לזריקתו דאידי ואידי הוה אמרינן דלא הורצה במזיד וא"כ הוהא דעל מה האין מרצה בין בשוגג בין במזיד
מדאורייתא דווקא איהרי לא הוה ליה למימני סתמא הכי כיון דזומן ששניטמא ברה"ב לא הוה מרצה במזיד כן פרי"ז בפרק האשה רבה
(בבב"ב דף קה.) ד"ה ואל: **ע"ל** הרם וע"ל הברש. בפסחים פ"ק (דף קה טז:) פי' רש"י דלמיה כרזי הישע איהרי אפי' צד אין דם מיהו
ארזוי דלמיה אפי' כרזי דלמור יש דם אע"פ שאין צדו והא דע"ל הברש פ"ק (דף קה טז:) פי' רש"י דלמיה כרזי הישע איהרי אפי' צד אין דם מיהו
בפיגול ולאפיקינהו מידי מעילה: **אם** עון פיגול הרי כבר נאמר לא יחשב. כך היא הגירסא בכל הספרים אלא שרש"י הגיה איפכא על
פי הת"כ ובחנם הגיה דהא מסקינן בפרק שני דזבחים (דף כח:) דמדאורייתא מקראי אריכא נפקי ורישיה דקרא דאם האכל יאכל ביום השלישי